

▶ 31 Julio, 2018

Tribuna

Josep Vallverdú. Escriptor

Els Girona

El paper de la burgesia en la configuració econòmica i social de Catalunya és central a partir de la meitat del segle XIX, amb el creixement industrial i el rerefons d'una secular i intel·ligent activitat comercial. La indústria tèxtil no fou hegemònica, les indústries catalanes foren múltiples, també provinents de la menestralia; pensem en la importància i significació, avui mateix, de la mitjana i petita empresa. Al'activitat i extensió de la tèxtil s'afegien la mecànica i la química, la de la construcció i desenes i desenes més. Indústries auxiliars, complementàries, noves orientacions.

LA BURGUESIA FOU EL MOTOR de l'anomenada Revolució Industrial. Posseïa el capital, els contactes i els canals de distribució i exportació. Per tant, el comerç continuava operatiu perquè, com deien les frases estereotipades dels manuals, "el secret de la indústria és el comerç". Les figures burgeses capdavanteres pertanyien a unes elits socials, disposaven de reserves provinents dels negocis fets a ultramar, o havien constituït el capital a base de les finques heretades d'antecessors dins l'Antic Règim o adquirides un cop decretada la desamortització de béns eclesiàstics i monacals. La burgesia, com havia fet l'aristocràcia abans, efectuava matrimonis dins la mateixa classe social, i d'aquesta manera es mantenia i engrandia el poder econòmic. Igualment, la burgesia era al capdavant de les noves empreses bancàries.

D'ENTRE LES FAMÍLIES DESTACADES en el mapa de la classe burgesa als segles XIX i XX cal sempre recordar els Girona, la família arquetípica d'empresaris agosarats, financers, emprenedors, propietaris d'actius no només industrials, sinó també agraris. Innovadors en molts de camps, han estat estudiats a fons per Lluïsa Pla i Toldrà, en la seva

tesi doctoral, sobre la qual ha compost *Els Girona, la gran burgesia catalana del segle XIX* (Fundació Noguera, Barcelona 2014). En les 320 pàgines de l'edició, l'autora ens permet de veure molt clarament exposada la trajectòria d'aquesta família, un grup molt extens i coordinat, compacte, abocat a interessos múltiples, socialment actiu, que s'origina al segle XVIII quan els Girona es traslladen de la Selva del Camp a Tàrraga, entren en el comerç i en l'intercanvi de mercaderies, sense deixar d'adquirir finques si esqueïa. A la primavera del XIX un membre de la família, Ignasi Girona i Targa, és enviat a Barcelona a estudiar comerç; en ell l'instint natural del comerciant va lligat a un sentit agut de l'oportunitat, sap establir relacions socials, incrementa qualsevol negoci que emprèn; crea amb altres socis "Girona i Cia.", la primera empresa societària on apareix el cognom. Aprofitarà el Trienni Constitucional del 1820-1823 per adquirir finques provinents de la Desamortització. Feu també operacions de crèdit a particulars, aprofitant debitoris o descomp-

“Una família socialment fruitosa, que alià mecenatge amb negoci. Un exemple definitiu de la burgesia més exemplar

tant lletres de canvi. Aquest patriarcat tingué en dos matrimonis un bon escamot de fills: els barons retindrien cadascun activitats industrials, bancàries, inversores o comercials, i el mateix patriarca intervingué en l'impuls definitiu de la construcció del canal d'Urgell. Era el moment de satisfer una il·lusió de sempre, posseir una gran finca a la plana urgellenca: fou el **Castell del Remei**, nom que arrossegà, en vida del seu fill gran, la construcció d'un gran casal centre de l'empresa vinícola. Jaume Mateu i Giral, a *El Castell del Remei, terra, aigua i cultura del vi a la Plana d'Urgell* (Pagès Editors, Lleida, 2012, 220 p.), és consulta obligada en aquest punt.

ELS FILLS, DES DEL 1855, multiplicaren les diferents activitats, ja individualment, ja dins la segona societat, "Girona Hermanos y Cía". La doctora Lluïsa Pla esmenta nou membres de la família que formen el major grup inversor de Catalunya: promogueren, ara l'un ara l'altre, el Banco de Barcelona, l'Hispano-Colonial, el Casino Mercantil; patrocinaren la Universitat de Barcelona, promogueren la façana de la Catedral, la junta constructora del Liceu i el canal d'Urgell; feren créixer el **Castell del Remei**, inventaren maquinària agrícola, promogueren ferrocarrils, carreteres, fonerries, estengueren els tentacles vers l'estranger, estigueren amatents a qualsevol espurna productiva.

JOAN, MANUEL —el més conegut a Barcelona—, Ignasi, Jaume i Casimir formen el quintet que heretà del pare directrius i empenta. Nets, nebots i altres membres diversificaren els negocis fins pràcticament les darreres dècades. Una família socialment fruitosa, que alià mecenatge amb negoci. Un exemple definitiu de la burgesia més exemplar. El seu pas per l'economia de la Catalunya moderna deixà petja.